

ภาวะผู้นำ

LEADERSHIP ข

ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา

Theories, Research, and Approaches to Development

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดทเวอส์

401016818

รัตติกรณ์ จงวิศาล

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 4

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่าน รวมถึงนิสิตนักศึกษา อาจารย์ และทุกๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง ที่ทำให้มีการจัดพิมพ์หนังสือภาวะผู้นำเล่มนี้เป็นครั้งที่ 4 ผู้เขียนรู้สึกมีความหวังและความเชื่อว่ามีส่วนทำให้มีความสำคัญในเรื่องภาวะผู้นำอยู่เป็นจำนวนมาก และจะทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำมากยิ่งขึ้น ขึ้น ในปัจจุบันพบว่ามีความต้องการ “ภาวะผู้นำร่วม” หรือ การทำให้ทุกๆ คนมีภาวะผู้นำมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก “ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของการกระทำ ไม่ใช่เรื่องของตำแหน่งหรือความเป็นผู้บริหาร” แม้ว่าเราจะไม่ได้ตำแหน่งเป็นผู้บริหาร หรือไม่ได้มีตำแหน่งใดๆ หรือแม้ว่าเราเป็นผู้ตาม เราก็สามารถเป็นผู้ตามที่มีภาวะผู้นำได้ ซึ่งเป้าหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายระดับครอบครัว กลุ่ม องค์กร ชุมชน สังคม ชาติ หรือโลก มีความจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำของทุกๆ คน ที่จะช่วยนำรวมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤตการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มวลมนุษยชาติกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงปัญหาอื่นๆ ที่มีความซับซ้อนและผลกระทบต่างๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในหนังสือ “ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา” เล่มนี้ มีเนื้อหาที่ได้กล่าวถึงใน บทที่ 1 “ความสำคัญและธรรมชาติของภาวะผู้นำ” และ บทที่ 2 “ภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลง” นอกเหนือจากนั้นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันสำหรับผู้นำ ที่ยังคงเป็นสังจธรรมคือบทที่ 3 “จริยธรรมของผู้นำ” ที่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่หรือภารกิจหลักที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบของผู้นำ และบทที่ 4 “ทฤษฎีภาวะผู้นำ” ที่จะทำให้เราเข้าใจ “อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มของอนาคต” ขององค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ บทที่ 5 “แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่” เช่น ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ภาวะผู้นำที่แท้จริง และภาวะผู้นำ 6 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับการเสนอว่ามีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันมาก บทที่ 6 “การวิจัยภาวะผู้นำ” และบทที่ 7 “การพัฒนาภาวะผู้นำ” ทั้งสองบทได้รวบรวมความรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องเอาไว้ ซึ่งผู้เขียนมีความหวังอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยและพัฒนาภาวะผู้นำต่อไป เพื่อประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติทุกๆ คน

รัตติกรณ์ จงวิศาล

(Email: rattigorn.c@ku.ac.th)

สิงหาคม 2564

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 3

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้อ่านและทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ทำให้มีการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นครั้งที่ 3 ทำให้มีความหวังว่ามีผู้ให้ความสนใจในเรื่องภาวะผู้นำ และจะทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากนั้นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน คือ การให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรมของผู้นำและจิตวิญญาณของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน้าที่หรือภารกิจหลักที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบของผู้นำ ซึ่งในหนังสือภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนาเล่มนี้ได้รวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องเอาไว้ ผู้เขียนมีความหวังอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะสามารถนำความรู้จากตำราเล่มนี้ไปประยุกต์ใช้ในพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ รวมถึงนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำอื่นๆ ไปใช้ในการศึกษาและการวิจัยต่อไป

รัตติกรณ์ จงวิศาล

เมษายน 2559

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 2

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้อ่านและทุกท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยสนับสนุนและทำให้หนังสือภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนาเล่มนี้ได้จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 ในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่ง เนื่องจากแสดงให้เห็นว่ามีผู้ให้ความสนใจในเรื่องภาวะผู้นำมากขึ้น และยังสอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันที่กำลังมีวิกฤติเรื่องผู้นำ และมีความต้องการผู้ที่มีภาวะผู้นำมากขึ้น โดยเฉพาะผู้นำที่มีจริยธรรม ผู้เขียนมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะสามารถนำความรู้จากตำราเล่มนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทั้งของตนเองและผู้อื่น รวมถึงนำไปใช้ในการศึกษาและวิจัยต่อไป

รัตติกรณ์ จงวิศาล

พฤศจิกายน 2556

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 1

หนึ่งในเป้าหมายในชีวิตของผู้เขียนคือ การเขียนตำราที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ และเมื่อบรรลุเป้าหมาย ผู้เขียนได้เรียนรู้บทเรียนที่สำคัญในชีวิตหลาย ๆ เรื่อง และได้พบข้อคิดดี ๆ ที่ช่วยให้มีแรงบันดาลใจและมีความสุขในระหว่างการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น เช่น “หนทางหมื่นลี้ เริ่มต้นที่ก้าวแรก (ภาษิตจีน)” “อย่ายอมแพ้ (Never ever give up)” “คุณค่า ความรัก แรงบันดาลใจ และจิตวิญญาณในการทำงานสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด” “การทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม (ท่านพุทธทาส)” “การเขียนตำรา คือการรับใช้อย่างหนึ่ง (ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ)” “พวกเรา... ประกอบด้วยครอบครัว กัลยาณมิตร ทีมงาน และ ผู้ช่วยเหลือ สำคัญมาก ที่จะให้ตำราสำเร็จและสมบูรณ์ได้”. รวมถึงข้อคิดในการสร้างตำนานในชีวิตของเรา เช่น “...นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย สติตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระพรหมนุชิตชิโนรส)” และ “มีเพียงไม่กี่คนที่สามารถทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้ แต่เราทุกคนสามารถทำสิ่งเล็กน้อยด้วยความรักอันยิ่งใหญ่ได้ (แมซีเทเรซา)” เป็นต้น

ตำราเล่มนี้เขียนและเรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน การวิจัยและการพัฒนาภาวะผู้นำ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท-เอก เนื้อหาจึงเป็นแบบวิชาการที่เน้นแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำแนวใหม่ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงมีแนวคิดทฤษฎีและตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทั้งในระดับนานาชาติและภาวะผู้นำในประเทศไทย สำหรับในเนื้อหาที่เรียบเรียงและแปลมาจากภาษาอังกฤษ จะมีวงเล็บภาษาอังกฤษไว้เพื่อให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับคำในภาษาอังกฤษที่สำคัญ และเพื่อให้สามารถไปอ่านหรือศึกษาเพิ่มเติมในตำราภาษาอังกฤษได้ อีกทั้งเนื่องจากคำที่ใช้ในภาษาไทยที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษนั้น อาจจะมีความแตกต่างกันไปตามสถาบัน องค์การ หรือความนิยมโดยทั่วไป ดังนั้น เพื่อความเข้าใจตรงกันจึงวงเล็บภาษาอังกฤษไว้ และอาจจะมีวงเล็บไว้หลาย ๆ ครั้งหรือหลาย ๆ แห่ง เนื่องจากเนื้อหาแน่น และผู้อ่านอาจจะเลือกอ่านเฉพาะบางบท หรือเฉพาะเนื้อหาที่สนใจ

ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณอย่างสุดซึ้ง ในความช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกายแรงใจ ทางจิตวิญญาณ และทางด้านอื่น ๆ ของบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอบคุณโครงการพัฒนาตำราวิชาการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการเขียนตำราเล่มนี้ ขอขอบคุณภาควิชาจิตวิทยา และโครงการปริญญาโท สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันวิจัยและ

พัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนการทำงาน การเขียนตำรา และการทำวิจัยต่าง ๆ

ขอบคุณทีมงานและผู้ช่วยทุก ๆ ท่าน ที่ช่วยทำให้ตำราเล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ตั้งแต่ที่ได้เริ่มต้นเมื่อกว่า 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ผู้เขียนได้เริ่มหาข้อมูล ทำเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน บรรยาย ทำฝึกรอบรม ทำวิจัยและสอนวิชาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำนี้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดร.อิสรระ บุญญะฤทธิ์ และคุณพิมพ์พัฒน จันทร์เปล่ง ที่กรุณาช่วยจัดรูปแบบและพิมพ์ อ่านเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบเอกสารอ้างอิง รวมถึงคุณพิชาวีร์ เมฆขยาย คุณกุลนันท์ เลี้ยงสุขสันต์ คุณชนิกานต์ เสียงเย็น คุณภุชชานันท์ วัจนประภา-ศักดิ์ คุณทัยวี สนิทสม คุณดิศพล ศุภพิช รวมถึงนิสิตที่เป็นผู้ช่วยสอน นิสิตทั้งปริญญาโทและปริญญาตรีที่ช่วยงานด้านต่าง ๆ และผู้ช่วยนักวิจัยทุก ๆ ท่าน

ขอบพระคุณคุณครู อาจารย์ทุก ๆ ท่าน นักวิชาการที่เขียนตำรา และทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทุก ๆ ท่าน ผู้นำในด้านต่าง ๆ ที่เป็นทั้งโมเดลผู้นำในดวงใจของผู้เขียน ผู้ให้แรงบันดาลใจ ผู้ให้ความรู้ สั่งสอนอบรม แบ่งปันประสบการณ์ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Professor Dr. Stuart C. Carr ผู้ที่ทำให้ผู้เขียนรู้จัก Transformational Leadership เป็นคนแรก และได้เป็นผู้จุดประกายทำให้ผู้เขียนมีแรงบันดาลใจในการเขียนและทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ Professor Dr. Bernard M. Bass (ผู้ที่จากโลกนี้ไปแล้ว แต่ยังคงฝากผลงานและตำราที่มีคุณค่าไว้ให้เป็นแบบอย่าง) และ Professor Dr. Bruce Avolio ทั้งสองท่านได้กรุณา มอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำที่สำคัญให้กับผู้เขียน ดร.ยุทธนา ไชยจุกุล ผู้เป็นอาจารย์ที่สอนภาวะผู้นำคนหนึ่งของผู้เขียน ที่ได้มอบตำราและเอกสารสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และรวมถึงเป็นกัลยาณมิตรของผู้เขียนด้วย

ขอบพระคุณผู้สนับสนุนด้านอื่น ๆ ที่สำคัญมากคือ ด้านจิตวิญญาณ และด้านจิตใจ โดยเฉพาะคุณแม่และคุณพ่อ ญาติพี่น้อง ทุก ๆ คนในครอบครัว เพื่อน ๆ และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่สนับสนุนด้านต่าง ๆ รวมถึง บาทหลวงวิชัย โภคทวี (S.J.) ผู้นำด้านจิตวิญญาณ และสุดท้ายขอขอบพระคุณพระเจ้า เป็นเจ้า สำหรับความสำเร็จทั้งปวงของตำราและชีวิตของผู้เขียน

รัตติกรณ์ จงวิศาล

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
คำนำพิมพ์ครั้งที่ 3.....	(5)
คำนำพิมพ์ครั้งที่ 2.....	(6)
คำนำพิมพ์ครั้งที่ 1.....	(7)
สารบัญ.....	(9)
สารบัญภาพ.....	(12)
สารบัญตาราง.....	(17)
บทที่ 1 ความสำคัญและธรรมชาติของภาวะผู้นำ.....	1
ความสำคัญของภาวะผู้นำ.....	2
ภาวะผู้นำคืออะไร.....	10
ผู้นำกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไร.....	14
ภาวะผู้นำกับความสำเร็จในภาคธุรกิจ.....	21
ภาวะผู้นำกับความสำเร็จในระดับชุมชนและสังคม.....	38
สรุป.....	56
บทที่ 2 ภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลง.....	61
ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง.....	62
องค์การกับการเปลี่ยนแปลง.....	71
การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง.....	89
สาเหตุของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง.....	89
แนวทางการลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง.....	91
กระบวนการเปลี่ยนแปลง.....	93
ทฤษฎีกระบวนการเปลี่ยนแปลงของ Kurt Lewin.....	93
โมเดลเชิงระบบสำหรับการวินิจฉัยองค์การ.....	95
ผู้นำกับการนำการเปลี่ยนแปลง.....	97
แนวทางในการนำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำ.....	97
การเปลี่ยนแปลงโดยผ่านวัฒนธรรมองค์การ.....	101
สรุป.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 จริยธรรมของผู้นำ.....	109
ความสำคัญของจริยธรรมของผู้นำ.....	111
จริยธรรมคืออะไร.....	118
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้นำ.....	124
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของผู้นำ.....	126
ทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม.....	128
ปรัชญาของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม.....	139
แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ Heifetz.....	142
แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ Burns.....	143
แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ Greenleaf.....	145
จุดแข็งและข้อจำกัดของแนวคิดทฤษฎีจริยธรรมของผู้นำ.....	146
หลักการของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม.....	148
ศีลธรรมเป็นมาตรฐานสากล หรือเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ.....	154
กับดักทางจริยธรรมของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ.....	155
การศึกษาจริยธรรมอย่างเป็นทางการในสถานศึกษาวิชาชีพ.....	156
พฤติกรรมผู้นำที่มีจริยธรรม.....	158
จริยธรรมและความมีประสิทธิผล.....	160
เครื่องมือวัดจริยธรรมของผู้นำ.....	161
แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้นำ.....	165
สรุป.....	180
บทที่ 4 ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	185
วิวัฒนาการของทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	188
ทฤษฎีคุณลักษณะ.....	205
อำนาจและอิทธิพล.....	215
ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม.....	229
ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์.....	232
ภาวะผู้นำเชิงบารมีและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	240
สรุป.....	266

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่	271
ความสำคัญของภาวะผู้นำแนวใหม่	272
ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้	278
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ	301
ภาวะผู้นำที่แท้จริง	310
ภาวะผู้นำ 6 องค์ประกอบ	317
สรุป	325
บทที่ 6 การวิจัยภาวะผู้นำ	331
วิธีการวิจัยเบื้องต้น	332
ความหมายและประเภทของการวิจัย	332
ขั้นตอนพื้นฐานสำคัญของการวิจัย	336
ข้อค้นพบสำคัญในงานวิจัยภาวะผู้นำ	339
ตัวอย่างงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	349
บทที่ 7 การพัฒนาภาวะผู้นำ	435
โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำ	436
อะไรที่ควรพัฒนา ในการพัฒนาผู้นำ	446
การส่งเสริมการพัฒนาผู้นำ	450
จากการพัฒนาผู้นำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำ	453
การออกแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิผล	455
เทคนิคพิเศษสำหรับการฝึกอบรมภาวะผู้นำ	459
ตัวอย่างการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	471
ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	474
สรุป	482
ภาคผนวก : ตัวอย่างคู่มือผู้สอน	485
เอกสารอ้างอิง	505
ประวัติผู้เขียน	527

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib

<https://lib.rmutp.ac.th/bibitem?bibid=b00098392>

B ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา = Leadership : theories, research, and approaches to development / รัตติกรณี จงวิศา.
รัตติกรณี จงวิศา.

Suggest friends

My list

Table Of Contents

- ความสำคัญและธรรมชาติของภาวะผู้นำ
- ภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลง

[see all](#)

Subject

[ผู้นำ.](#)

[ภาวะผู้นำ -- ทฤษฎี.](#)

[ภาวะผู้นำ.](#)

Details

Published	กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
Edition	พิมพ์ครั้งที่ 3.
Detail	529 หน้า : ภาพประกอบ,แผนภูมิ ; 26 ซม
ISBN	9789740330929

33 140 0

MARC

Export

Save

Share